

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЗНИКА

Брой 16 • год. CII • 25 август 2023 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

НАЦИОНАЛНО ЧЕСТВАНЕ НА 120 ГОДИНИ
ОТ ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ НА ПЕТРОВА НИВА

ТОЗИ ПРОЕКТ Е РЕАЛИЗИРАН С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА

На 19 август т.г. Петрова нива събра стотици хиляди българи на поредния национален тракийски събор. Тази година на тракийското Оборище се състоя националното честване на 120-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание, организирано от Община Малко Търново, Съюза на тракийските дружества в България и Регионалният съвет на тракийските дружества в Бургас под патронажа на президента на Република България Румен Радев.

Официални гости бяха президентът Румен Радев, Пламен Янев, Областен управител на област Бургас, Борислав Димитров, Генерален консул на Република

България в Одрин, Роберто Иванов, секретар в генералното консулство в Одрин, Васил Вълчев, Генерален консул на Република България в Истанбул, Радослава Кафеджийска, съветник в консулството в Одрин, народни представители, общественици, кметове от региона.

В събора-поклонение участваха Илиян Янчев, кмет на община Малко Търново, Кр. Премянов, председател на СТДБ, Краснодар Беломорски, зам. председател на ЦР на СТДБ и председател на Софийското тракийско дружество, Михаил Вълвов, зам. председател на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Тракия“ в гр. Ямбол.

Продължава на 2-а стр.

120 ГОДИНИ ОТ ИЛИНДЕНСКО- ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

Още на стр. 3-6

ПОДВИГЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

ДЪРЖАВНИЯТ ГЛАВА РУМЕН РАДЕВ НА ПЕТРОВА НИВА:

Опитите за подмяна на историческите факти и за прекрояване на празниците и традициите ни неизменно водят до безпътница

Президентът участва в отбелязването на 120-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание в местността Петрова нива

Уважаеми г-н Янчев, кмет на община Малко Търново,
Уважаеми г-н Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества,
Уважаеми народни представители,
Уважаеми г-н заместник-началник на отбраната,
Уважаеми г-н областен управител,
Уважаеми кметове и общински съветници,
Ваши преосвещенства,
Уважаеми консули,
Уважаеми гости и сънародници от Република Северна Македония,
Уважаеми генерали, адмиранти, офицери, сержанти и войници,

Скъпи сънародници,

Отново се стичаме от всички краища на Родната в сърцето на Странджа, за да отдадем почит към паметта на тракийските и македонските българи, които на Илинден, Преображение и Кръстовден преди 120 г. масово се опълчиха срещу османския поробител.

В дните преди въстанието тук, на Петрова нива, си дадохме среща най-светлите съратници и радетели на българското революционно движение в Одринско. Осъзнатата саможертва бе изборът на достойните, които поеха към своето безсмъртие, водени от идеала да живеем като един народ в общо, свободно и независимо Отечество.

Пред самата столица на Османската империя, тракийци изживяха и триумфа на Странджанската република, и погрома на въстанието. Наред със спомена за самоотвержените битки е жив и споменът за библейското преселение на тракийци, търсещи спасение и подслон от зверското потушаване на въстанието. Пепелищата погълнаха хиляди домове и съдби. Нека този трагичен период в нашата история ни служи като свидетелство за цената на свободата и ни дава пример колко е важна паметта на поколенията.

Потомците на въстаниците, които днес изпълват Петрова нива, сте най-правдивата мяра за родолюбие и гарант срещу всеки опит за подмяна на нашата история. Вярвам, че чувството за свобода, справедливост и достойнство, което носеха преобразенци от 1903 г., и днес живее във всички истински българи.

Продължава на 2-а стр.

ТРАКИЙСКО ПОКЛОНЕНИЕ...

Продължение от 1-а стр.

Маргарит Петров, зам.- председател на ВК на СТДБ и председател на ТД „Бойко Чавдаров“ в Харманли, Кирил Киряков, зам.-председател на ВК на СТДБ и председател на ТД „Лазар Маджаров“, Сливен, Цанко Атанасов, член на ЦР на СТДБ, председател на Старозагорското тракийско дружество и съ-председател на ТМСБ, Кирил Сарджев, член на ЦР на СТДБ и председател на ТД „Георги Сапунаров“ в Хасково, членовете на ВК на Съюза: Нели Анастасова, председател на ТД „Стоян Мавродиев“, Търговище, Ана Тодорова, председател на ТД „Одринска епопея“, Поморие, Вяра Петрова, председател на ТД „Капитан Петко войвода“, гр. Карнобат, Николай Димитров, председател на ТД в Айтос, Стефан Колев, председател на ТД „Странджа“ в Бургас, проф. Маринела Грудева, председател на Регионално ТД във Варна, Веселина Йонкова, председател на ТД „Николай Хайтов“, Бяла, Божанка Николова, председател на ТД „Лазо Лазов“, Средец, Иван Мамирев, председател на ТД „Тракия 1922“, Крумовград, членовете на ЦР на СТДБ: член-кореспондент проф. Георги Михов и член кор. проф. Васил Проданов, председател на ТНИ, проф. Св. Елдъргов, доц. д-р Ваня Стоянова, научен секретар на ТНИ, доц. Генюева Михова, председател на филиала на ТНИ във Варна, д-р Ваня Иванова, главен редактор на в. „Тракия“, Стефан Начев, главен секретар на Съюза, Димо Карабелов, председател на Тракийската национална инициатива „По пътя на Преображенци“, Иванка Мечева - Колева, съпредседател на Тракийския женски съюз, представители на тракийци и граждани от цялата страна.

Програмата започна с туристически маршрут, продължи с научна конференция на тема: „120 години Илинденско-Преображенско въстание“ и с фолкlorен концерт.

Научната конференция, организирана от Тракийския научен институт, Съюза на тракийските дружества в България и община Малко Търново, се проведе в залата-музей в историческата местност в присъствието на потомци на тракийски българи. Тя беше открита от кмета на Малко Търново Илиан Янчев. Приветствие към участниците и гостите поднесе председателят на СТДБ Кр. Премянов. Водещ бе член кор. проф. Васил Проданов, председател на ТНИ.

Докладите на проф. дин Светлозар Елдъргов, член кор. проф. Георги Ми-

хов, проф. Боряна Бужашка, доц. д-р Ваня Стоянова, доц. д-р Генюева Михова, Стоян Райчевски и Иванка Делева, в които авторите споделиха резултатите от своя изследователски труд, се радваха на повишен интерес сред присъстващите в залата.

След нейното приключване председателят на СТДБ и кметът на Малко Търново посрещнаха участниците в тракийския туристически поход „По стъпките на преобразенци“, воден от Димо Карабелов. Младите хора бяха приветствани от кмета на Малко Търново и от председателя на Съюза на тракийските дружества в България. Младите тракийци получиха заслужени награди за своята патриотична дейност. Представителите на Регионалното тракийско дружество във Варна получиха от Кр. Премянов членски карти, удос-

товеряваща членството им в СТДБ.

Вечерната програма на събора започна в храма-костница „Света Петка“ със заупокойна молитва в памет на загиналите за свободата на България и продължи с възпоменателно тържество пред паметника-мемориал.

Тържествената част на събора беше открита от кмета на община Малко Търново **Илиан Янчев**, който припомни подвига и величието на участниците в Илинденско-Преображенското въстание.

В словото си **Кр. Премянов** подчерта трагичната история на тракийци, необходимостта да се пазят паметта и заветите на преобразенци, за да я има България. Той поднесе специални благодарности на кмета на Община Малко Търново, който заедно със своя екип достойно пазят паметта и всяка година създават условия за провеждане на тра-

кийския събор-поклонение на Петрова нива. Благодарности бяха отправени и към президента на България, който с делата си показва как трябва да се съхранява паметта и българската история, за да се предава на поколенията.

Държавният глава и върховен главнокомандващ на Въоръжените сили прие строя на представителните роти на Националната гвардейска част, произнесе слово и отдаде почит към загиналите за свободата по време на Илинденско-Преображенското въстание.

Кулминацията на честванията беше тържествената заря в памет на загиналите герои. Програмата завърши с празничен концерт с участието на танцови състави и танцови клубове: „Аратлии“, „Бургос“, „Медено котле“, „Лазур“, „Настроение“ и оркестър „Жарава“, МФГ „Войводите“ – Гоце Делчев, ФС „Филек“ към НЧ „Г. Попаянов-1914“ град Малко Търново, ФГ „Странджанска огърлица“ – ПК към Пристанище Бургас, МФГ „Росен“ – село Росен, странджанските народни певци: Манол Михайлов, Александра Димитрова – Сашка, Живко Петров, Зорница Георгиева, Ирена Станкова, Лазар Налбантов, Костадин Михайлов, Панайот Стойчев, Радостина Йовкова, Цветелина Стойчева, Яна Биюкова.

През паметника на загиналите в борбите за присъединяване на Одринска и Беломорска Тракия и Странджа към свободна България, бяха поднесени венци и цветя от СТДБ и ТНИ, от тракийските дружества в страната, от държавни институции, кметове, депутати и представители на политически партии и признателни граждани.

ДЪРЖАВНИЯТ ГЛАВА РУМЕН РАДЕВ НА...

Продължение от 1-а стр.

Защото съхранената ни историческа памет е темелът, върху който нашият народ може да гради достойно бъдеще. Почитта към всички загинали за свободата е знак и за всички онези, които при всяка смяна на политическото статукво бързат да пренапишат личната си биография или гледат на нашата история през призмата на чужд прочит.

Скъпи сънародници,

Историческият ни календар събира изстраданата родова памет на не едно поколение, за което свободна България остана завинаги несбъднат блян. Едва ли има летопис, който да

изброи предците ни, които оставиха костите си по занданите и с кръвта си платиха българската свобода и независимост. Затова и наш дълг е да пазим не само чисто името им, но и да не отстъпваме от техните завети.

Всяка подмяна и манипулиране на историческите факти или опит за прекрояване на нашите празници и традиции, неизменно води към безпътица. Затова дългът на нашето поколение към българската държавност е също толкова свещен и неотменим, както и дългът на всички, отдали живота си за нейната свобода.

Вечна памет на героите от Илинденско-Преображенското въстание!

Да живее единна, свободна и независима България!

120 ГОДИНИ ОТ ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

ПОДВИГЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

ПРОФЕСОР Д.ИСТ.Н. СВЕТОЗАР ЕЛДЪРОВ

Илинденско-Преображенското въстание в Македония и Одринска Тракия през 1903 г. е продължение на българската национална революция от епохата на Възраждането и справедливо се оценява от историческата наука и народната памет като втори най-висок връх след Априлското въстание от 1876 г. Заедно с това то е важна съединителна брънка от веригата върховни усилия за национално обединение, започнали със съпротивата срещу несправедливите решения на Берлинския конгрес през 1878 г., продължили чрез Съединението на Източна Румелия с Княжество България и неговата военна защита през 1885 г. и докоснали националния идеал с Балканската война през 1912–1913 г.

Илинденско-Преображенското въстание е най-масовото, повсеместно и дълготрайно в новата българска история. То е и най-дълго подготвяното. В продължение на десет години три могъщи организации – Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО), Македоно-одринската организация (МОО) на Върховния комитет в България и Офицерските братства в българската армия – променят битата, кръгозора и самочувствието на цяло поколение българи. Те му показват идеала на свободата, дават му пушка в ръка и превръщат въоръжения и жаден за свобода народ в обучена, дисциплинирана и боеспособна въстаническа армия, способна да се противопостави в продължение на близо три месеца на превъзходящия я в чудовищно съотношение противник – армията на Османската империя.

Неразривно свързано с българската история, Илинденско-Преображенското въстание със своята политическа програма и идеология същевременно е дълбоко проникнато с модерните европейски ценности на епохата, като зачитане живота, имота и достойнството на хората без разлика на етнос и религия, свобода и права за всички,

справедливо държавно управление. Затова в същността си въстанието на македонските и тракийските българи е пълно отрицание на тиранията на Османската империя, останала като печален анахронизъм върху политическата карта на Югоизточна Европа и просъществувала до началото на ХХ век само заради противоречията между великите сили.

Одринска Тракия играе важна стратегическа роля в подготовката и осъществяването на въстанието. Без участието на тракийските българи то нямаше да бъде масово и повсеместно, без тяхната дързост, самоотверженост и героизъм ефектът му нямаше да бъде пълноценен, без тяхната саможертва отзвукът му в чужбина щеше да бъде по-слаб. Без никакво колебание тракийските българи се солидаризират с решенията на Солунския конгрес на ВМОРО в началото на януари 1903 г. и Смилевския

конгрес на Битолския окръг в средата на април. Съдобносното решение на Одринския революционен окръг е взето от конгреса, заседавал на 28–30 юни 1903 г. в местността „Петрова нива“ в землището на с. Стоилово, Малкотърновско. Въз основа на съставения от военни експерти от Офицерските братства и опитни революционери и стратежи на Вътрешната организация и Върховния комитет „Общ план и цел на въстанието“, както и с оглед на местните условия, в конгреса на „Петрова нива“ е извършено териториално-административно преустройство на Одринския революционен окръг. Той се трансформира в VII въстанически окръг „Странджа“ и е разделен на пет района: I Малкотърновско – Лозенградско – Бунархисарски, II Чокенски, III Мустафашанско – Одрински, IV Дедеагачко – Гюмюрджински и V Ахъчелебийско – Скеченски. Някои от районите са поделени на участъ-

ци. Конгресът разработва план за действие в окръга и конкретни планове за отделните райони и участъци. С оглед дезориентиране и разпокъсване на турската войска, а и за да придадат на въстанието повсеместен характер, делегатите решават въстаническите действия да се водят във всички райони на окръга. Все пак най-масово и повсеместно надигане е предвидено за Малкотърновско – Лозенградско – Бунархисарския район, а за останалите райони са планирани само партизански акции и диверсии. Избран е също върховен команден орган на въстанието, наречен Главно ръководно боево тяло, в състав: Михаил Герджиков, Лазар Маджаров и капитан Стамат Икономов. Негов секретар е Христо Силянов, бъдещият историограф на Илинденско-Преображенската епопея, който също има право на глас във вземането на решенията.

Продължава на 6-а стр.

Четата на Михаил Герджиков

НАЦИОНАЛНО ЧЕСТВАНЕ НА 120 ГОДИНИ ОТ ИЛИНДЕНСКО- ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ

Участници в похода „По пътя на преображенци“

ТД Капитан Петко войвода, гр. Карнобат

Участници в похода „По пътя на преображенци“

Подарък за СТДБ от ТД Лазо Лазов от гр. Средец – портрет на Лазо Лазов

ТД Тракия, Айтос

ТД Капитан Петко войвода, гр. Карнобат

Група за автентичен фолклор при пенсионерски клуб пристанище Бургас

ТД Тракия, Ямбол

КОНЦЕРТ – СПЕКТАКЪЛ, ПОСВЕТЕН НА ИЛИНДЕНСКО-ПРЕОБРАЖЕНСКОТО ВЪСТАНИЕ СЕ ПРОВЕДЕ В БУРГАС

„ПРЕОБРАЖЕНИЕ ГОСПОДНЕ В СТРАНДЖА 1903 Г.“

С фолклорен концерт – спектакъл, под надслов „Преображение Господне в Странджа 1903 година“, на 7 август в Бургас беше отбелязана 120-годишнина от Илинденско – Преображенското въстание. Той бе организиран от Сдружението „Пенсионерски клуб – Пристанище Бургас“ със съдействието на Община Бургас.

Чрез концерта потомците на тракийските бежанци съхраняват паметта на дедите си, загинали за свободата на България.

Събитието бе уважено от вице-президента Илиана Йотова, Красимир Премянов – председател на Съюза на тракийските дружества в България, Димитър Николов – кмет на Община Бургас, Илиан Янчев – кмет на Община Малко Търново, Димитър Германов – кмет на Приморско, Севдалина Турманова – председател на Общинския съвет в Бургас, наследници на тракийски бежанци, граждани и гости на морския град.

„Илинденско-Преображенското въстание е връхна точка в борбата на народа ни да бъде свободен. За съжаление днес има хора, които искат да пренапишат тези страници от история ни и политици, които като че ли се свенят да споменат имената на българските герои от Илинден и Странджа планина“, заяви в словото си вицепрезидентът Илиана Йотова.

„А ние ги знаем, това са Гоце Делчев, Даме Груев, Михаил Герджиков, Стамат Икономов и много други герои, които имаха едно

нещо в главите си – свободата и България. Затова тези, които се опитват да пренапишат българската история нямат право да бъдат нейни политици, защото историята и българските герои не разделят, те обединяват. Те обединяват нас българите, независимо къде живеем днес и чии наследници сме! Няма български род и българска фамилия, в които да няма тракиец или преселник от Македония и затова трябва да пазим поизбелените снимки и да помним спомените и да ги разказ-

ваме на децата си! Имаме една цел и едно задължение към бъдещите поколения да знаят историята си и да не робуват на приказки за геополитически интереси, защото няма геополитически интерес, който да успее с цената на поругаване на собствената ни история. Само така можем да бъдем по силни, независими и суверенни като народ!“

Кметът Димитър Николов припомни, че Бургас е един от значимите градове, които са дали много на Илинденско - Преображенското въстание. И припомни, че повече от половината семейства в Бургас са наследници на тракийци от Беломорска и Егейска Тракия и в себе

гел Величков“ в с. Росен, община Созопол, странджанските певци Костадин Михайлов, сестри Златка и Ирина Ставреви, фолклорен ансамбъл при „Лукойл Нефтохим Бургас“. В програмата са използвани стихове на тракийската поетеса Елена Великова.

Представена беше и книгата „Хляб и злато“, издадена от пристанищния пенсионерски клуб в Бургас. Нейн автор е Стоянка Павлова, а редактор Стоя Янчева – членове на клуба. Книгата съдържа

си те пазят и почитат и паметта за миналото и българския фолклор.

В концерта участва група за автентичен фолклор „Странджанска огърлица“, при пенсионерски клуб Пристанище Бургас, фолклорна група при читалище „Ан-

неразказани тракийски истории като почит към хилядите тракийски бежанци, оставили зад гърба си роден дом и тръгнали боси, гладни и уморени на север – към България. Всеки със своята тиха и свята надежда.

ПОДВИГЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЪЛГАРИ

Продължение от 3-а стр.

На тях принадлежи и изборът на датата за въстанието в Одринско. То е обявено точно когато турската войска в Македония се подготвя за решителна офанзива в Битолско.

На 5 срещу 6 август, т.е. на църковния празник Преображение Господне, започват координираните действия на въстаническите сили в Малкотърновско – Лозенградско – Бунархисарския район, поделен за по-добро оперативно ръководство на 12 участъка. Територията на района съвпада със Странджанския край, чийто планинско-горист релеф благоприятства въстаническите действия, а и предварителната организационна и военно-техническа подготовка е на сравнително добро равнище. Като се възползват от внезапността и изненадата, въстаниците атакуват успешно гарнизоните в отделни селища, като Инджекьой, Граматиково и Стоилово, разбиват ги и ги принуждават да се спасяват с бягство. Малките постове и караули са напълно унищожени и територията на района е очистена от силите на противника с изключение най-вече на градските центрове.

Като най-голям успех на въстанието в района изпъква дръзкото нападение и превземане на крайбрежния черноморски град Василико (дн. Царево). Акцията е извършена от местните въстанически сили под командването на Михаил Герджиков, общо около 150 души. С устремни атаки рано сутринта на 6 август въстаниците в няколко отряда нахлуват в града, превземат двете казарми, част от противниковите войници са убити, други прогонени, представителите на местната власт са пленени. Смели акции са извършени и в другите участъци. Сред тях се откроява боят за с. Паспалово, в който загива легендарният странджански войвода Георги Кондолов. Така в нощта на 5 срещу 6 август и в следващите дни въстаниците в Странджанския край успешно изпълняват поставените им задачи. С изключение на гарнизона в Малко Търново, който съзнателно не е нападат, за да не се причиняват щети на града и жителите му, силите на противника са унищожени или прогонени и е установена въстаническа власт. Устроена на основата на традиционната народна солидарност и взаимопомощ, тя става известна под името „Странджанска комуна“, като своеобразен аналог на Крушевската република в Македония. Това временно самоуправление на българите в Странджанския край продължава

около двадесетина дни, като на места се осъществява и сътрудничество с местното гръцко население, като например във Василико, Ахтопол и в други селища.

В изпълнение на решенията на конгреса в Петрова нива, а и съобразно местните условия, в другите четири района на VII въстанически окръг действията са предимно партизански, които се стремят да не въвлечат месното население и по възможност да му спестят жертвите от негова страна. Извършени са и диверсионни акции срещу железопътните линии, които, както и в Македония, имат своя положителен ефект.

За разлика от Битолски окръг обаче Одринско е в по-трудно положение от гледна точка на своята отбрана, заради близостта си до Цариград, столицата на Османската империя. От средата на август Странджанския край е наводнен от над 40-хилядна войска и башибозук. Въпреки ожесточената съпротива въстаниците не са в състояние да устоят на огромното числено и военно-техническо превъзходство на редовната войска, която разполага с кавалерия и артилерия. Немалко въстаници загиват в боевете, но все пак успяват да осигурят възможност на населението да намери убежище в България. Жертви обаче падат и от негова страна. С героизма и саможертвата си въстаниците и българското население от Одринския окръг дават своя принос към изпълнението на военно-политическата стратегия на Илинденско-Преображенската епопея.

При потушаването на Илинденско-Пре-

ображенското въстание османската войска извършва жестоки злодеяния срещу невъоръженото българско население в Македония и Одринска Тракия. Изнесените още тогава данни са потресавачи и разтърсват общественото мнение не само в България, но и в цяла Европа. В специален много подробен и обемист мемоар, издаден през 1904 г. на български и френски език, ВМОРО представя точни статистики по окръзи и околии за изпепелените села, за опожарените къщи, училища и църкви, за жертвите на невъоръженото население, сред които има много деца, за насилнените жени, за прогонените от родния дом. Обобщени дори със сухия език на цифрите и числата, те и днес не могат да оставят равнодушен никой съвременник.

Само в Странджанския край, където въстанието на тракийските българи получава най-голям размах, от 92 български села 66 са изцяло или отчасти опожарени. От 17 754 къщи са изгорени 2 610. Изклани и избити 2 565 невъоръжени мъже, жени и деца. Обезчестени жени и моми 920, пленени 135. Обездомени 12 880 души. Избягали в България 20 000 души.

А общо в Македония и Одринска Тракия Мемоарът на Вътрешната организация изчислява: 201 села бяха изцяло или отчасти опожарени, 12 440 къщи в тия села бяха изпепелени, 4 694 души бяха избити, изклани и живи изгорени. 3 122 жени и моми бяха обезчестени, 176 жени и моми бяха пленени, 70 835 души обездомени, 30 000 души избягаха в България.

Жертвите от жестокото потушаване на Илинденско-Преображенското въстание са непрежалими за техните семейства и за цялата българска общност. Те обаче намират смисъл и покой във великата цел на борбата. По сведения на Мемоара на ВМОРО в продължение на три месеца и половина от средата на юли до началото на ноември 1903 г. на територията на Македония и Одринско се водят 239 боя, в които участват 26 500 въстаници срещу 350 000 редовни войници и башибозук. Жертвите на въстаническата армия са 994, а на османската войска 5 328, или пет пъти по-големи. Това категорично доказва, че от военна гледна точка въстанието не завършва с поражение, не е безсмислена хекатомба и жертвите не падат напразно. Трагичната съдба на загиналите въстаници и беззащитните жени, деца и старци през 1903 г. се осмисля в съдбата на националната общност. С цената на тяхната саможертва са прекършени и разобличени намеренията на Високата порта да приложи в Македония и Одринска Тракия „арменския модел“ на етническо прочистване и геноцид. Илинденско-Преображенското въстание спаси македонските и тракийските българи от още по-жестоки злини и запази културно-националното дело на Българската екзархия. Тази кауза заслужаваше своите жертви.

Така оценяват и това изтъкват още през 1903 година задграничните представители на ВМОРО в София д-р Христо Татарчев и Христо Матов: „Въстанието не можеше да не стане и трябваше да стане, като нещо предвидано и съзнателно подготвяно. От гледна точка на целта, която преследваме, то не е безрезултатно, то засили международната намеса и разшири реформите, а с това направи сериозна крачка напред към автономията. От нас зависи да ускорим нашите крачки, които неминуемо ще последват“.

Българското въстание през 1903 година показва на Османската империя цялата мощ на Вътрешната организация и респектира турската войска. Високата порта разбира, че има пред себе си не изолирани терористи и безпомощна неорганизирана маса, а цял един народ, обладан от воля за борба и предан на своята организация. Саможертвата на героите и мъчениците се осмисля в свободата, на която се радваме днес. Затова Илинденско-Преображенската епопея има своето заслужено място в българската история и националната памет и заслужава да се чества и прославя не като поражение, а като национален подвиг.

Национален подвиг, в който тракийските българи имат достойно участие.

• Бежанци от Македония преминават в Княжество България

ХАСКОВСКИЯТ АНСАМБЪЛ „КИТНА ТРАКИЯ“ ОТКРИВА НАЦИОНАЛЕН СЪБОР В СТАРА ЗАГОРА

Представителният ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“ при Тракийско дружество „Георги Сапунаров“, Хасково официално ще открие Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“. Концертът, който ще се състои на 25 август от 19.30 ч. пред сградата на Община Стара Загора, е посветен на 120-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание.

Ансамбълът с главен художествен ръководител Руско Русев е лауреат от Националния събор „Богородична стъпка 2018“

За сегашния концерт е подготвена разнообразна програма.

Конкурсната програма на събора започва на 26 август на две сцени в курортното селище Старозагорски бани. Там ще се изляят и певчески състави, групи за възстановка на народни обичаи и ритуали и индивидуални изпълнители от читалища и клубове в Хасковска област. Сред тях е фолклорната група на Тракийското дружество в Свиленград. Журито ще отличи най-добрите творчески постижения

с plakети, дипломи и медали.

Двудневният събор „Богородична стъпка“ се организира от Община Стара Загора, Съюза на тракийските дружества в България, Сдружение „Общество за фолклор“. Освен концертите за любителите на народното творчество и традиции ще има импровизирана занаятчийска чаршия, детски творчески работилници под мотото „Съхранено с любов – сътворено с талант“, изложба на гозби, пригответени по стари български рецепти, и други забавления.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакторната колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец септември:

Дочка Кючукова – Исперих 1 септември 1944 г.
 Десислава Костова – Димитровград 2 септември 1977 г.
 Красимира Никова – София 9 септември 1978 г.
 Мария Илиева – Средец 11 септември 1947 г.
 Гюрка Иванова – Карнобат 10 септември
 Вира Петрова – Карнобат 17 септември
 Бойка Бораджиева – Пловдив 18 септември 1943 г.
 Румяна Борисова – Павликени 19 септември 1959 г.
 Антон Георгиев – Плевен 19 септември 1967 г.
 Кирил Сарджев – Хасково 23 септември 1949 г.
 Стела Чичанова – София 24 септември 1939 г.
 Калинка Згурова – София 25 септември 1945 г.
 Татяна Трифонова – Павликени 26 септември 1990 г.

Покана

Община Чепеларе и Съюз на Тракийските Дружества в България

Ви канят на Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“

2
Септември

Национални хайдушки празници „Капитан Петко войвода“

Програма - 02.09.2023 г. /събота/

Час	Място в гр. Чепеларе	Събитие
17:00 часа	Паметник на Капитан Петко войвода - ул. „Васил Дечев“ 14	Откриване на празника Церемония по полагаане на венци, шевци и слова на признателност Възстановка - посещение на Капитан Петко войвода с участието на ДТС към ПЧ „Родопска искра 1880“ Поднасяне на нущката на Войводата, предоставена от РИМ „Стою Шишков“ - гр. Смолян
17:45 часа	Паметник на Капитан Петко войвода Площад „Олимпийски“	Шествие от паметника до площад „Олимпийски“ под съпровода на Сдружение „Родопски хайдути“, Гайдарски състав „Петко войвода“ и ПФА „Шевци“
18:30 часа	Градска градина	Откриване на фотозложба „Петко Кираков - войводата на Тракия и Родопите“ Представяне на „Енциклопедия Тракия“ от авторски колектив
19:30 часа	Площад „Олимпийски“ – сцена	Концертна програма на Представителен Фолклорен Ансамбъл „Шевци“

Боран Хаджиев

К. Премлянов

ФОЛКЛОРЕН СЪБОР
БОГОРОДИЧНА СЪПКА 2023

КОНЦЕРТ

на Представителен ансамбъл за народни песни и танци

„Китна Тракия“ Хасково

при Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ - Хасково лауреат на НТФС „Богородична стъпка“ 2018
Главен художествен ръководител Руско Русев

Посвещава се на 120-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание

25 август (петък), 19:30 ч., Сцена пред Община Стара Загора

ПРОЕКТЪТ НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ СЪБОР В СЛАВЕЙНО НА 5-6 АВГУСТ БЕШЕ РЕАЛИЗИРАН С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНСКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ; [Тодор КОРУЕВ] Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Легенда за платната

КУРАТОР СВЕТОСЛАВА ГЕОРГИЕВА

Изложбата на Сияна Струнчева (sss-bg.com) представя едно дългогодишно търсене през различни сюжети, техники и материали на изменчивата природа на морето и на взаимовръзката му с човешкото присъствие. За да рисуваш морето, за да рисуваш хората, свързани с морето, трябва да ги познаваш, да вникнеш в ефирността на тази красота, да умееш да се засмееш, с усещането за морски въздух, вятър, слънце и уханье на риба.

Съвременният морски пейзаж е предизвикателство за всеки автор, от 17-ти до 19-ти век маринизмът е доминираща форма. Визуално всички ние, зрителите сме наговарени с множество изображения, може би леко отегчени или по-скоро много често разочаровани.

Но, тук случаят не е такъв, Сияна работи на ръба на конвенционалното, фигуративната ѝ работа е ясна, с недвусмислено послание, там където портрета среща пейзажа и всичко отразява една реалност, която е повече от реалността, която виждаме в действителност, алегорична и въздействаща, диктувана от нашето подсъзнание. Очакването на жената на брега, познат сюжет, но разказан оригинално и със заcatchка, вятъра, фаровете, гларусите, които са „въжеиграчи“ или петят със стар грамофон в „двуглас“, с малката „Капитан на флотилия Мечти“ и младия „Гларус“ с моряшка фланелка.

Пренасяме се не само на плажа или в морски град, по тънкия спомен за детството и лежерността на деня, където има цветни риби, рапани, камъни и всъщност имаме... лято. Лятото е щастието за нас, хората на съвремието, ние които живеем с предрасъдците, претенциозността си и липсата на бавно и дълбоко дишане.

Тази изложба е такава, живописата е лека, жизнерадостна и без претенции, сюжетите ни карат да се усмихнем неволно, защото се сливат с града ни отвън, всичко е толкова естествено и неподправено. Разбира се Сияна Струнчева е развила своята артистична практика с едно много стабилно отношение към дух, традиции, бит, като използва за основи рамки от стари прозорци, старинни долапи, естествени материали като дърво, камък, хартия, канап. Експериментът в наслагването на материали и техники, търсенето на една по-различна визуалност е типична за работата ѝ. Докато търси и намира.

„В морето ние винаги намираме себе си.“

Е. Е. Къмингс

Куратор Светослава Георгиева

Вернисаж: 04 август 2023, петък, 18:00 – 22:00ч.

Under One Roof – град Варна, ул. Околчица 10/ последен етаж

За домакина:

ПОД ЕДИН ПОКРИВ (Under One Roof) е споделено арт пространство, отворено ателие и галерия с арт резидентска програма, намиращо се в центъра на град Варна. Всяка седмица се провеждат Вечерен акт – рисуване на живо на гол модел, различни арт курсове и майсторски класове, лекции и работилници. В изложбеното пространство се представят утвърдени и изгряващи артисти от цял свят, нови за локалната арт сцена.

За художника:

Сияна Струнчева е магистър по „Педагогика на обучението по пластични изкуства“, специ-

■ Изложбата на Сияна Струнчева „Легенда за платната“

■ „Двуглас“

алност „Живопис“ в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“. Има интереси в областта на художествената фотография, илюстрацията, графичния и уеб дизайн. Като артист работи и в различни графични техники. Участва активно в групови международни, национални и регионални конкурси и форуми на изкуството, има илюстрации в печатни издания.

Самостоятелни изложби:

Изложба „Родопско величие“ – Регионален исторически музей „Стою Шишков“ – Смолян, октомври, 2021 г.

Изложба „Уста Славо“ – Изложбена зала „Петър Стайков“ на Клуба на дейците на културата – град Смолян, януари 2018 г.; Зала „Арх. Стойчо Велковски“ в НЧ „Съгласие – 1883“ в село Славейно, област Смолян, август, 2017 г.

Награди:

НК „Диря в морето“ 2022, НК „Диря в морето“ 2021, НК „Диря в морето“ 2019, НК „Диря в морето“ 2018, НК „Диря в морето“ 2016, участие в Първи студентски видео арт фестивал „Публично и лично“, получил колективна награда на Шумен за изкуство за 2015 г.

■ „Капитан на флотилия Мечти“

■ Авторката на изложбата „Легенда за платната“ художничката Сияна Струнчева край морето, фаровете, корабите и гларусите – любимото ѝ работно ателие

■ „Въжеиграч“

Кореспонденция:
Куратор Светослава Георгиева
<https://artresidency.eu/#Services>
Под един покрив (Under One Roof)
Споделено студио за артисти
+359 897 973 860 • svetliuki@gmail.com